

PIOTR SIUDA, KRZYSZTOF STACHURA

**WPROWADZENIE,
CZYLI O (RE)KONSTRUKCJI LOKALNOŚCI
W DOBIE NOWYCH TECHNOLOGII KOMUNIKACYJNYCH**

Problematyka lokalności cieszy się dużym zainteresowaniem badaczy społecznych od wielu lat. Starają się oni wyjaśniać skomplikowaną mechanikę życia społecznego przez pryzmat tego, co lokalne, redefiniując jednocześnie sensy nadawane temu pojęciu. Lokalność nie jest więc analizowana wyłącznie w sensie geograficznym, w odniesieniu do wyodrębnionego terytorium określonej społeczności. W czasach wzmożonej mobilności społecznej, sieciowych powiązań oraz prymatu komunikacji zapośredniczonej lokalność często opisuje się z wykorzystaniem innych kategorii, co pozwala na stopniową (re)konstrukcję hermetycznej siatki znaczeniowej tradycyjnie przypisywanej temu, co lokalne. Z tego też powodu należy doceniać rangę lokalności jako narzędzia tożsamościowego, kulturowego czy ekonomicznego.

W przypadku przedstawianej książki kluczowe znaczenie dla rekonstruowania znaczeń przypisywanych lokalności mają nowe technologie komunikacyjne. Proponując rozważania na ten temat, chcemy pobudzić refleksję nad rosnącym znaczeniem i zmianami charakteru lokalności właśnie w kontekście ewolucji narzędzi do komunikowania z wykorzystaniem nowych technologii. Interesuje nas w szczególności to, w jaki sposób poszczególne platformy komunikacyjne wpływają na umiejscowienie lokalności w szerszym kontekście życia społecznego. Nowe technologie komunikacyjne nie tyle znoszą sensy wpisane w lokalność, co nadają tej kategorii nowe wymiary.

Przez długi czas mówiło się o nowych technologiach w kontekście tworzenia przestrzeni wirtualnej, to jest takiej, która w fizyczny i symboliczny sposób jest oddzielona od tej „normalnej”, „realnej”. Podział ten jednak już dawno przestał obowiązywać. Najbardziej oczywistym tego dowodem jest to, że nowe technologie komunikacyjne są niejako oparte na lokalnej przestrzeni geograficznej. Najprostsze wyszukiwanie w Google odkrywa

multum danych przedstawianych użytkownikowi w oparciu o jego lokalizację; smartfon czy tablet „odnajdzie” konkretną osobę i „podsunie” jej spersonalizowane informacje różnego typu, w tym te dotyczące najbliższej przestrzeni.

Globalność sieci, a jednocześnie lokalne z nią obcowanie, to jest bycie ulokowanym w określonej przestrzeni geograficznej, społecznej czy kulturowej, wpływa zarówno na doświadczanie nowych technologii, jak i samej lokalności. Nie jest ona już ograniczona do danego terytorium, bowiem nowe technologie komunikacyjne przeformułują tradycyjne pojmowanie przestrzeni – staje się ona płynna, w pewnym sensie połączona z innymi lokalizacjami. Lokalność nie jest jednak zbędna oraz nie traci na znaczeniu. Dzieje się odwrotnie – komunikacyjnie ponadterytorialne nowe technologie paradoksalnie podkreślają jej znaczenie i – jak już się rzekło – rekonstruuja ją niejako od nowa.

Nowe technologie komunikacyjne są nierozzerwalnie związane z doświadczeniami i życiem codziennym każdego człowieka, w tym z jego lokalnością. Przedstawiana książka pokazuje, jakie niesie to za sobą konsekwencje dla naszych instytucji, społeczności lokalnych czy ogólnie – otoczenia, w jakim funkcjonujemy. Autorzy zamieszczonych w książce tekstów pochylają się nad zmianą sposobów rozumienia lokalności pod wpływem nowych technologii komunikacyjnych. Całościowe spojrzenie na prezentowane artykuły wyraźnie uświadamia wielowymiarowość, hybrydowość i paradoksalność relacji na styku lokalność-technologie.

Monografię rozpoczyna artykuł Janiny Hajduk-Nijakowskiej, ujmującej lokalność z perspektywy współczesnej, antropologicznie zorientowanej folklorystyki i dowodzącej konieczności redefinicji tego pojęcia pod wpływem współczesnych mediów cyfrowych. Podobnie Krzysztof Stachura stara się pokazać, jak zmienia się dzisiaj rozumienie lokalności. Wiąże on pojęcie lokalności ze wspólnotowością i odpowiada na pytanie, w jaki sposób współcześnie wynajdowana jest wspólnotowość w czasach mediatyzacji więzi, relacji i tożsamości społecznych. Tekst jest teoretyczną analizą nowych konfiguracji tożsamościowych w czasach, gdy pojęcie lokalności ulega (re)negocjowaniu. Weronika Dopierała oraz Beata Użarowska pochylają się nad konkretną platformą – Facebookiem. Autorki wskazują, jak można wykorzystać serwis społecznościowy do komunikacji mieszkańców określonej przestrzeni geograficznej – w artykule przedstawiono ten proces na przykładzie miasta Poznania.

Kolejne dwa artykuły oscylują wokół zagadnienia obywatelskości i kompetencji cyfrowych. Krzysztof Wasilewski wskazuje, w jaki sposób media społecznościowe wykorzystywane są przez kreatorów lokalnej polityki wielokulturowości (samorząd, media, organizacje społeczne) w Gorzowie Wielkopolskim. Kinga Jarmołowicz-Szymańska charakteryzuje wpływ nowych technologii komunikacyjnych na proces powstawania społeczności lokalnych na przykładzie Lublina, główny nacisk kładąc na kwestię budowy społeczeństwa obywatelskiego.

Teksty zamieszczone w dalszej części książki podejmują kwestie związku lokalności z nowymi technologiami z różnych perspektyw. Anna Teler przybliży konkretną aktywność społeczności lokalnej (street-art) na przykładzie miasta George Town w Malezji, Andrzej Kmiecik rozważa ideę inteligentnego domu przez pryzmat jego wpływu na ogólnie rozumianą kondycję ludzką, a Kamila Rączy podejmuje „popkulturowy” temat, pokazując, w jaki sposób użytkownicy platform streamingowych integrują się wokół bliskich im tematów i zagadnień jako lokalne społeczności. Taki „popkulturowy” wydźwięk ma również artykuł Pawła Starca, który stara się przekonać czytelników o ogromnej socjologicznej mocy obrazów. Są one dzisiaj – w epoce sieci – coraz częściej tworzone w ramach nowych internetowych lokalności.

Monografię zamyka artykuł Piotra Siudy ukazujący związki nowych technologii komunikacyjnych z lokalnością na podstawie analizy zjawiska handlu narkotykami w darknecie, czyli ukrytej sieci (nieindeksowanej przez wyszukiwarki). Ten globalny w swoim zasięgu proceder zdaje się mieć również swój lokalny koloryt, co autor przedstawił na polskim przykładzie. Jego analiza ma charakter zasygnalizowania problematyki oraz wskazania ewentualnych dróg badawczych.

Zapraszamy do lektury!

Piotr Siuda

Krzysztof Stachura